

ИСХРАНА ЈАРЕБИЦА

У нашој земљи живе две врсте јаребица: пољска јаребица (*Perdix perdix*) и јаребица камењрка (*Alectoris graeca*). То су дивље коке које одређена станишта бирају првенствено због хране

Са становишта исхране постоји зимско прихрањивање јаребица у пољу, зимска исхрана јаребица у вештачким ремизама, исхрана матичног јата носиља и исхрана младих јаребица у вештачким условима узгоја. Код нас постоји вештачки узгој пољских јаребица и јаребица камењрки у више места

Потребе јаребица у хранљивим материјама најсличније су потребама фазана и препелица. Фазани, јаребице и препелице се могу успешно хранити истим крмним смешама

Познавање биологије и исхране јаребица у природи основ је правилне исхране јаребица. Пољска јаребица се пари у фебруару. Ношење јаја почиње пред крај марта, најчешће у априлу или почетком маја. Носе 9-22 јаја, на којима леже 24 дана. Већ после 1-2 сата након излежења млади траже храну. У почетку живота хране се скоро искључиво инсектима (скакавци, мрави, мравље лутке, паукови, гусенице, карве, пужеви, глисте..), тј. анималним хранивима, а касније биљним (таблица 1). Од анималних хранива јаребице једу 12 врста корисних и 48 врста штетних инсеката укључујући и кропмирову златицу

Таблица 1. Мењање структуре obroка јаребица у зависности од старости

Старост младих јаребица, дана	Учешће хранива у obroку, %	
	биљна	анимална
1 – 7	4,7	95,3
8 – 14	9,3	90,7
15 – 21	47,5	52,5
после 21	96,7	3,3

Од биљних хранива јаребице једу семење око 150 врста корисних и коровских биљака. Оне једу и разне врсте зелених хранива (салата, грамине, лептирњаче и сл.). Услед такве исхране јаребице брзо расту. Оне одрасту за 110-120 дана и достижу у одраслом стању до 400 гр. Јаребице камењрке се паре у марту и априлу. Носе 12-20 јаја. На јајима леже 24-26 дана. Исхрана и растење младих јаребица је иста као и код пољске јаребице. Јаребица камењрка је веће телесне масе од пољске јаребице, тј. око 800 гр, а поједини мужјаци достижу и 1.000 гр

Зимско прихрањивање јаребица у пољу практикује се за време дугих зима са дебелим снежним покривачем. Без прихрањивања могу угинути читава јата јаребица, нарочито

ако је снег покривен леденом кором. Тада се јаребице прихрањују зрнастим хранивима, као што су пшеница, овас, јечам, грахорица, сирак, просо, хељда, прекрупа, кукуруз и др. У циљу осигурања за случај оштрих и дугих зима, хранилишта за јаребице треба направити бар месец дана пред почетак зиме. Задовољавајућа хранилишта се могу направити од кукурузовине

Као једногодишње ремизе за јаребице веома корисним се показала сетва неких биљних култура, као шт су: конопља, просо, озими сточни грашак, купусна уљана репица, сирак, хидрирани кукуруз, густо сејан и др

У вештачком узгоју јаребица правилна исхрана има велики значај. Тада долази у питање исхрана матичног јата јаребица носиља и исхрана излеженог подмладка. Матично јато носиља се оформљује ујесен, а никако пред ношење. Исхрана матичног јата носиља и младих излежених јаребица почива на комплетним крмним смешама (таблица 2), које могу бити у расутом или пелетираном облику. Поред крмних смеша јаребицама треба обезбедити довољно чистог песка (купање перја), шљунка, свеже питке воде, зелена хранива (лишће купуса, салата, трава, луцерка и сл.), а зими коренаста хранива (сточна мрква, шећерна репа)

Таблица 2. Пример састава комплетних крмних смеша за исхрану јаребица носиља и младих у пораст до 30 дана

Храниво	У % од смеше за	
	јаребице носиље	младе до 30 дана
Кукуруз	40	30
Пшеница	5,2	5
Овас	-	4
Пшеничне мекиње	10	-
Сојина сачма	18	25,7
Сунцокретова сачма	10	5
Рибље брашно	3	5
Месно брашно	2	5
Обрано млеко у праху	-	10
Брашно дехидроване луцерке	5	4
Сточни квасац	-	3
Сточна креда	4	1

Дикалцијум фосфат	1,5	1
Сточна со	0,3	0,3
Витамински премикс	1	1

Јаребице носиле могу се хранити крмним смешама које садрже 20-22% протеина, а младе јаребице до 30 дана крмним смешама које садрже 28-32% протеина